

JOHN WILLIAMS

August

Traducció d'Albert Torrecasana

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Augustus*
Copyright © 1972 by *John Williams*
Copyright © 1995 by *Nancy Williams*

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: gener del 2013

© de la traducció: Albert Torrecasana, 2013

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
Peu de la Creu, 4, 08001 Barcelona.
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual, s. l.

Impress a Egedsa

DIPÒSIT LEGAL: B. 33.186-2012
ISBN: 978-84-297-7009-4

Per a la Nancy

NOTA DE L'AUTOR

Diuen que un cèlebre historiador llatí va declarar que, si li hagués calgut canviar una frase per obtenir l'efecte desitjat, hauria fet que Pompeu guanyés la batalla de Farsàlia. Tot i que jo no m'he pres aquesta llicència, val a dir que alguns dels errors que figuren en aquest llibre són deliberats. He modificat l'ordre de diversos esdeveniments, he recorregut a la invenció quan les dades eren incompletes o dubtoses, i he proveït d'identitat alguns personatges que la Història no esmenta. A vegades he modernitzat topònims i la nomenclatura romana, però no ho he fet en tots els casos, perquè he anteposat algunes ressonàncies a la uniformitat automàtica. Llevat d'algunes excepcions, els documents que constitueixen aquesta novel·la són de collita pròpia: he parafrasejat parts de les cartes de Ciceró, he manllevat passatges breus d'*Els fets d'August* i he fet servir un fragment d'un llibre desaparegut de la *Història* de Livi rescatat per Sèneca el Vell.

Però les veritats d'aquesta obra no són tant veritats

històriques com veritats de ficció. És per això que estaré molt agraït als lectors que la interpretin com el que aspira a ser: un producte de la imaginació.

M'agradaria donar les gràcies a la Fundació Rockefeller per haver-me concedit la beca que em va permetre viatjar i començar aquesta novel·la; a l'Smith College de Northampton, Massachusetts, per haver accedit a donar-me el període sabàtic durant el qual la vaig continuar, i a la Universitat de Denver, per la comprensió i l'amabilitat —a vegades acompanyades de desconcert— que em van permetre acabar-la.

PRÒLEG

CARTA DE JULI CÈSAR A ÀCIA (45 AC)

Envia el noi a Apol·lònia.

Estimada neboda, començo amb tanta brusquedat per desarmar-te d'entrada i perquè la resistència que puguis oposar sucumbeixi de seguida a la força de la meva persuasió.

El teu fill va marxar del meu campament de Cartago en perfectes condicions de salut; el veuràs a Roma d'aquí a una setmana a tot estirar. He donat instruccions als meus homes perquè li proporcionin una travessia ben plàcida a fi que puguis rebre aquesta carta abans que ell arribi.

Segurament ja has començat a trobar arguments en contra que et deuen semblar prou sòlids: ets mare i, a més, Júlia, fet que et fa doblement tossuda. Dedueixo quines seran les teves objeccions perquè ja hem comentat aquestes qüestions: recorreràs a la seva salut inestable, tot i que de seguida t'adonaràs que Gai Octavi torna de la campanya que ha compartit amb mi a Hispània més sa que quan la va començar, i posaràs en dubte les

atencions que rebrà a l'estranger, tot i que un petit exercici de reflexió t'hauria de convèncer que els metges d'Apollònia estan més preparats per tenir cura de les seves dolences que els perfumats xarlatans de Roma. Disposo de sis legions de soldats a Macedònia i a la rodalia, i la salut dels soldats és cabdal, a diferència de la dels senadors, la mort dels quals no representaria sinó una pèrdua menor per al món. A més, el clima del litoral macedoni és, com a mínim, tan bo com el de Roma. Ets una bona mare, Àcia, però tens aquella rigidesa moral i aquella severitat que de tant en tant afecta la nostra estirp. Has d'afluixar una mica les regnes i permetre que el teu fill esdevingui l'home que és per llei. Té gairebé divuit anys i no has d'oblidar els auguris del seu naixement, auguris que, com saps perfectament, m'he escarrassat de valent a afavorir.

Has d'entendre la importància de l'ordre amb la qual començo la carta. El seu grec és atroç i fluïxeja en retòrica; la seva filosofia està prou bé, però els seus coneixements de literatura són excèntrics, per dir-ho d'una manera suau. És possible que els tutors de Roma siguin tan ganduls i negligents com els seus ciutadans? A Apollònia aprendrà filosofia i millorarà el grec amb Atenodor, i ampliarà els coneixements de literatura i perfeccionarà la retòrica amb Apollodor. Ja ho he organitzat tot.

A més, a la seva edat li convé estar allunyat de Roma; és un jove ric, amb una posició elevada i un gran atractiu: si no el corromp l'admiració dels nois i les noies, el

corromprà l'ambició dels llagoters. (Suposo que et deus haver adonat de la meua habilitat a l'hora d'abordar aquesta moralitat tan de poble que us caracteritza.) En un ambient espartà i disciplinat, passarà els matins amb els erudits més cultes del nostre temps, amb els quals perfeccionarà l'art humana de la intel·ligència, i passarà les tardes amb els oficials de les meves legions, polint aquella altra art sense la qual cap home es pot considerar complet.

Et pots fer una idea aproximada del que sento pel noi i del futur que li he planejat; seria fill meu davant la llei, tal com ho és dins el meu cor, si el procés d'adopció no s'hagués interromput per culpa de Marc Antoni, que somia a ser el meu successor i que conspira amb els meus enemics amb la mateixa discreció amb què un elefant travessaria el Temple de les Verges Vestals. El teu Gai és la meua mà dreta, però perquè ho continuï sent sense córrer cap perill i perquè esdevingui el meu successor, ha de tenir l'oportunitat de saber on resideix la meua força; i això a Roma és impossible, perquè he deixat la meua força més important a Macedònia: les meves legions, amb les quals l'estiu que ve el teu Gai i jo lluitarem contra els parts o contra els germànics, i que segurament també necessitarem per combatre les traïcions que aflorin a Roma... Per cert, com està Marci Filip, a qui et complaus d'anomenar marit? És tan babau que gairebé l'aprecio. La veritat és que li estic agraït, perquè, si no estigués tan enfeinat fent el petimetre a Roma i conspirant d'una manera tan matussera contra mi amb

el seu amic Ciceró, potser estaria fent el paper de padrastre del teu fill. El teu difunt marit, encara que no provingués d'una família eminent, com a mínim va tenir l'encert d'engendrar un fill i de prosperar en la família Júlia; el teu marit actual, en canvi, conspira en contra meu i gosaria destruir el nom que li proporciona l'únic avantatge que té en aquest món. Això sí, tant de bo tots els meus enemics fossin tan ineptes. Em despertarien menys admiració però estaria més segur.

He demanat a Gai que es faci acompanyar a Apol·lònia per dos amics que van lluitar amb nosaltres a Hispània i que ara tornen amb ell a Roma: Marc Vipsani Agripa i Quint Salvidiè Ruf, els quals ja coneixes, i per un altre que no coneixes: un tal Gai Cilni Mecenes. El teu marit de seguida sabrà que el darrer és descendent d'una antiga família etrusca que havia estat emparentada amb la reialesa; qui sap si serà l'única cosa de tot plegat que el complaurà.

Potser t'ha semblat, estimada Àcia, que al començament de la carta, en qualitat d'oncle teu, et deixava escollir el futur del teu fill. Però la meva obligació com a Cèsar és deixar-te clar que no. Tornaré a Roma d'aquí a menys d'un mes i —potser ja t'han arribat rumors— la meva intenció és tornar en qualitat de dictador vitalici, en virtut d'un decret del Senat que encara no s'ha emès. En conseqüència, tindrè la potestat de nomenar un cap de cavalleria, el qual esdevindrà la segona màxima autoritat, només darrere meu. Ja l'he escollit i, tal com deus haver deduït, és el teu fill. Com que ja és un fet i no es

pot canviar, si tu o el teu marit hi interferiu, la ira del poble s'abraonarà sobre vosaltres amb tanta força que, en comparació, els meus escàndols privats semblaran una fotesa.

Espero que hàgiu passat un bon estiu a Puteoli i que ja hàgiu tornat a la ciutat amb vista a la nova temporada. Jo, per molt inquiet que estigui, tinc ganes de tornar a Itàlia. Potser quan torni, un cop enllestits els meus assumptes a Roma, podríem anar a passar uns quants dies de tranquil·litat a Tívoli. Fins i tot hi podries portar el teu marit, i Ciceró, si li vagués de venir. Malgrat tot el que he dit, n'estic molt de tots dos. I de tu també, per descomptat.